

Sygn.akt III AUa 314/19

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 lipca 2019 r.

Sąd Apelacyjny w Białymstoku, III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSA Bożena Szponar - Jarocka (spr.)

Sędziowie: SA Barbara Orechwa-Zawadzka

SA Marek Szymanowski

Protokolant: Barbara Chilimoniuk

po rozpoznaniu na rozprawie w dniu 17 lipca 2019 r. w B.

sprawy z odwołania I. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o ustalenie wartości kapitału początkowego

na skutek apelacji wnioskodawczyni I. S.

od wyroku Sądu Okręgowego w Białymstoku V Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

z dnia 28 marca 2019 r. sygn. akt V U 788/18

I. oddala apelację;

II. zasądza od I. S. na rzecz Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. 240 (dwieście czterdzieści) złotych tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego za II instancję.

SSA Marek Szymanowski SSA Bożena Szponar-Jarocka SSA Barbara Orechwa Zawadzka

Sygn. akt III AUa 314/19

UZASADNIENIE

Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B. decyzją z dnia 18 lipca 2018 r., wydaną na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, ustalił I. S. - wartość kapitału początkowego na dzień 1 stycznia 1999 roku. Wskaźnik wysokości podstawy wymiaru został ustalony w wysokości 79,96%. Natomiast wartość kapitału początkowego wyniosła 98.716,97 zł. Organ rentowy uwzględnił 17 lat, 8 miesięcy i 23 dni okresów składkowych, 2 miesiące i 20 dni okresów nieskładkowych oraz 2 lata i 2 dni sprawowania opieki nad dzieckiem. Wynagrodzenie z tytułu zatrudnienia w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w B. w latach 1978-1980 przyjął w wysokości minimalnej z powodu braku wymaganej dokumentacji płacowej.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła I. S. wskazując, że nie zgadza się z wyliczonym przez ZUS wskaźnikiem wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego. W ocenie skarżącej, na podstawie przedstawionych przez nią

dokumentów – wskaźnik ten powinien być wyższy. Kwestionowała również przyjęcie przez organ rentowy wartości minimalnych za lata 1978-1980.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie.

Sąd Okręgowy w Białymstoku wyrokiem z dnia 28 marca 2019 r. oddalił odwołanie.

W pierwszej kolejności, Sąd I instancji odwołał się do treści art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Ustalenie wartości kapitału początkowego następuje poprzez obliczenie hipotetycznej emerytury, jaką ubezpieczony otrzymałby w dniu 1 stycznia 1999 r., a następnie pomnożenie kwoty tej emerytury przez średnie dalsze trwanie życia osób w wieku 62 lat, ustalone na dzień 1 stycznia 1999 r. Wysokość kwoty kapitału początkowego zależy od udowodnionych okresów składkowych i nieskładkowych przebytych przed dniem 1 stycznia 1999 r. oraz podstawy wymiaru, która może być ustalona z kolejnych 10 lat kalendarzowych, wybranych przez wnioskodawcę z okresu przed dniem 1 stycznia 1999 roku lub z 20 lat kalendarzowych, dowolnie wybranych przez wnioskodawcę z całego okresu podlegania ubezpieczeniu przed tym dniem (art. 174). Do podstawy wymiaru mogą być przyjmowane tylko te składniki wynagrodzenia, które stanowiły podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

W rozpoznawanej sprawie sporna między stronami była kwestia związana z prawidłowością wyliczeń dokonanych przez ZUS odnośnie wartości kapitału początkowego, w tym wskaźnika wysokości podstawy wymiaru tego kapitału. Przesłuchana w sprawie odwołująca jak i świadkowie Z. K. i D. C. (1) konsekwentnie zeznały, że wnioskodawczyni w spornych okresach pracowała w latach 1978-1980 w zakładzie pracy – (...) w B.. Poza płacą zasadniczą pracownicy otrzymywali premie uznaniowe, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych i porze nocnej. W ocenie sądu zeznania te są spójne, logiczne i nie zawierają wewnętrznych sprzeczności. Nie mogą one jednak stanowić dowodu w sprawie, gdyż są ogólnikowe i nie operują konkretnymi wartościami. Nie można porównywać także wynagrodzenia odwołującej z wynagrodzeniami pracowników z innych zakładów pracy.

Sąd Okręgowy celem rozstrzygnięcia kwestii spornych po dołączeniu do akt dokumentacji płacowej dopuścił dowód z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości M. K.. Biegły, po dokładnej analizie materiału dowodowego zgromadzonego w sprawie, ustalił wartość kapitału początkowego wnioskodawczyni w kwocie 98.716,97 złotych, czyli w wysokości ustalonej przez organ rentowy. Biegły swoje stanowisko podtrzymał w opinii uzupełniającej i w trakcie przesłuchania na rozprawie poprzedzającej wydanie wyroku. W ocenie Sądu I instancji, do ustalenia wysokości wynagrodzenia w spornych latach, pracownik na którym spoczywa ciężar dowodu, winien dostarczyć dokumentację nie budzącą wątpliwości. Powyższe stanowisko wynika z orzecznictwa Sądu Najwyższego. W tym zakresie, Sąd I instancji zwrócił szczególną uwagę na wyrok z dnia 18 grudnia 1997 roku, II UKN 418/97 (OSNP 1998/22/16), gdzie SN stwierdził wprost, że w postępowaniu w sprawach z zakresu prawa pracy i ubezpieczeń społecznych sąd nie jest obowiązany do poszukiwania dokumentów zatrudnieniowo – płacowych, o które nie zadbała osoba dochodząca świadczenia ubezpieczeniowego.

Orzekając w niniejszej sprawie, Sąd I instancji oparł swoje ustalenia na dokumentacji zawartej w aktach osobowych wnioskodawczyni oraz opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości, które uznał za całkowicie wiarygodne dowody. Zdaniem Sądu ustalenia dotyczące wysokości kapitału początkowego dokonane przez biegłego są rzetelne i zgodne z treścią dokumentacji znajdującej się w aktach sprawy. Dokonane obliczenia i ustalenia zostały poparte szczegółowym i przekonującym uzasadnieniem. Dlatego też w oparciu o powyższe opinię należało podtrzymać decyzje ZUS w zakresie wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego oraz wartości kapitału początkowego.

Z tych też względów, Sąd Okręgowy na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji wyroku.

Apelację od powyższego wyroku wywiodła wnioskodawczyni I. S.. Zaskarżając wyrok w całości, zarzuciła mu:

1) naruszenie przepisów prawa procesowego mające wpływ na wynik sprawy w postaci art. 286 k.p.c. w zw. z art. 162 k.p.c. w zw. z art. 316 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie wniosku ubezpieczonej o przeprowadzenie dowodu z opinii innego biegłego z zakresu księgowości w sytuacji, gdy opinia sporządzona przez biegłego M. K. była niepełna, nieoparta na całokształcie materiału dowodowego, a w toku postępowania dowodowego nie uzyskano wyjaśnienia okoliczności istotnych dla przedmiotowej sprawy, tj. m.in. wysokości realnie uzyskiwanego wynagrodzenia przez ubezpieczoną w spornym czasookresie, a zatem faktów mających istotne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy (zwłaszcza że okoliczności sporne nie zostały dostatecznie wyjaśnione), co w konsekwencji spowodowało błędne ustalenia faktyczne poczynione przez sąd i orzekanie na podstawie niepełnego materiału dowodowego;

2) naruszenie prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy w postaci art. 231 k.p.c. a contrario poprzez przyjęcie za nieustalony fakt osiągania przez ubezpieczoną w spornym okresie wyższego wynagrodzenia niż minimalne (w tym w postaci płacy za godziny nadliczbowe, pracę w święta oraz porze nocnej, otrzymywania premii i tzw. „śniadanówek”), mimo istnienia ku temu dostatecznej podstawy w zebranych materiale dowodowym w postaci, spójnych i logicznych zeznań odwołującej oraz świadków: D. C. (1) i Z. K. oraz załączonych dokumentów;

3) naruszenie przepisów prawa procesowego w postaci art. 233 § 1 k.p.c. poprzez błędną ocenę materiału dowodowego i przekroczenie wbrew zasadzie logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego polegającą na bezzasadnym ustaleniu, iż ZUS w sposób prawidłowy uznał, iż w spornym okresie ubezpieczona otrzymywała wynagrodzenie w wysokości minimalnej, podczas gdy przeciwny wniosek wynika z całokształtu zebranego w sprawie materiału dowodowego;

4) naruszenie przepisów procesowych, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 233 § 1 k.p.c. poprzez brak wszechstronnej oceny materiału dowodowego, w tym przede wszystkim brak dokonania przez sąd całościowej analizy i oceny całokształtu materiału dowodowego zebranego w sprawie, w tym dokumentacji dotyczącej ubezpieczonej pozyskanej ze (...) Sp. z o.o. w K.;

5) naruszenie przepisów prawa procesowego, które miało wpływ na wynik sprawy, tj. art. 224 § 1 w zw. z art. 232 zd. 2 k.p.c. poprzez brak dopuszczenia z urzędu dowodu z dokumentacji księgowej i płacowej Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w B. oraz dokumentacji z Urzędu Skarbowego dotyczącej dochodów ubezpieczonej w okresie spornym, mimo iż w świetle ustalonych okoliczności faktycznych konieczność przeprowadzenia dowodów na okoliczność wysokości realnie osiąganego przez ubezpieczoną dochodu jest oczywista z punktu widzenia wyjaśnienia sprawy, a ubezpieczona działała bez profesjonalnego pełnomocnika, co w konsekwencji doprowadziło do nierozpoznania istoty sprawy,

6) naruszenie prawa procesowego, mające wpływ na wynik sprawy w postaci art. 328 § 2 k.p.c. poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku niezgodnie z wymogami ustawowymi, tj. bez wymaganego odniesienia się sądu co do szeregu okoliczności ustalonych w toku sprawy, w szczególności do zarzutów do opinii biegłego oraz danych pozyskanych z akt osobowych ubezpieczonej, co skutecznie uniemożliwia kontrolę instancyjną orzeczenia.

Wskazując na powyższe zarzuty, skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku w całości w sposób uwzględniający jej stanowisko procesowe, ewentualnie o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania sądowi I instancji; a z ostrożności procesowej wniosła o nieobciążanie jej ewentualnymi kosztami sądowymi, w tym także kosztami zastępstwa procesowego na rzecz strony przeciwnej oraz zwrot opłaty od wniesionej apelacji.

Ponadto skarżąca wniosła o: rozpoznanie przed sąd II instancji postanowienia sądu I instancji oddalającego zgłoszony w toku postępowania wniosek dowodowy o powołanie innego biegłego z zakresu księgowości na okoliczność ustalenia realnego wynagrodzenia osiąganego przez ubezpieczoną w okresie spornym oraz wyliczenia kapitału początkowego i w konsekwencji także wyliczenie należnego świadczenia emerytalnego oraz przeprowadzenie tego dowodu przez sąd II instancji na podstawie art. 382 k.p.c.; zażądanie ze (...) Sp. z o.o. w K. bądź z innego odpowiedniego archiwum dokumentacji płacowej/księgowej Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w B. dotyczącej ubezpieczonej I. S. oraz zażądanie dokumentacji odnośnie dochodu ubezpieczonej za sporny okres z I Urzędu Skarbowego w B. - na okoliczność realnie

osiąganego przez nią dochodu w spornym okresie z uwagi na to, iż są to okoliczności istotne do rozstrzygnięcia przedmiotowej sprawy, a wyżej wymienione dowody nie zostały przeprowadzone z urzędu przez Sąd I instancji, pomimo tego, iż ubezpieczona jest stroną słabszą w procesie i nie była reprezentowana przez profesjonalnego pełnomocnika.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja jest niezasadna.

Sąd Okręgowy dokonał prawidłowych ustaleń faktycznych i wydał trafne odpowiadające prawu rozstrzygnięcie. Ustalenia Sądu I instancji i wyprowadzone na ich podstawie wnioski Sąd Apelacyjny w całości podziela i przyjmuje za własne.

Stan faktyczny w niniejszej sprawie jest następujący. Decyzją z dnia 18.07.2018 r. organ rentowy ponownie ustalił wartość kapitału początkowego odwołującej na 1.01.1999 r., określając go na kwotę 98.712,97 zł. Nie uległ zmianie ustalony decyzją z dnia 4.05.2005 r. wskaźnik wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego, ustalony z lat 1981-1990 w wysokości 79,96 %. (...) Oddział w B. w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji wskazał, że przy ustalaniu podstawy wymiaru kapitału początkowego za okres zatrudnienia od 17.04.1978 r. do 31.12.1979 r. przyjęto kwoty najniższego wynagrodzenia z uwagi na brak dowodów na okoliczność faktycznie otrzymywanego wynagrodzenia.

Odwołująca w toku procesu wskazała, że we wskazanym wyżej okresie podczas zatrudnienia w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w B. otrzymywała wynagrodzenia według stawki godzinowej wynikające z przedstawionych angaży, a ponadto otrzymywała premię regulaminową, wynagrodzenie za pracę w godzinach nadliczbowych i nocnych oraz za pracę w niedzielę i święta oraz dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

I. S. zaoferowała dowody z zeznań świadków: Z. K. i D. C. (1), które pracowały razem z odwołującą w spornym okresie w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) w B.. Z. K. zeznała, iż na wynagrodzenie odwołującej składała się pensja zasadnicza oraz premia. Premia była przyznawana w różnej wysokości. Wypłacano również „śniadaniówki” lub przyznawano je w naturze.

D. C. wskazała natomiast, że wnioskodawczyni oprócz wynagrodzenia zasadniczego otrzymywała dodatki za pracę w niedzielę, święta, w godzinach nocnych i nadliczbowych.

Zgodnie z art. 173 ust.1 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z FUS – Dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 r., którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy. Stosownie do treści art. 174 ust.3 ustawy – Podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18 z tym, że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się z okresem przed dniem 1 stycznia 1999 r.

W myśl art. 15 ust.1 – Podstawę wymiaru emerytury i renty stanowi ustalona w sposób określony w art. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie emerytalne i rentowe na ubezpieczenie społeczne na podstawie przepisów prawa polskiego w okresie kolejnych 10 lat kalendarzowych wybranych przez zainteresowanego z ostatnich 20 lat kalendarzowych poprzedzających bezpośrednio rok, w którym zgłoszono wniosek o emeryturę lub rentę, z uwzględnieniem art. 6 i art. 176.

Zgodnie z art. 15 ust.4 powołanej ustawy – W celu ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty:

- 1) oblicza się sumę kwot podstaw wymiaru składek i kwot, o których mowa w art.3, w okresie każdego roku z wybranych przez zainteresowanego lat kalendarzowych.;
- 2) oblicza się stosunek każdej z tych sum kwot do rocznej kwoty przeciętnego wynagrodzenia ogłoszonej za dany rok kalendarzowy wyrażając go w procentach, z zaokrągleniem do setnej części procenta;

3) oblicza się średnią arytmetyczną tych procentów, która z zastrzeżeniem ust.5, stanowi wskaźnik podstawy wymiaru emerytury lub renty oraz

4) mnoży się przez ten wskaźnik kwotę bazową o której mowa w art. 19.

Art. 15 ust. 6 stanowi natomiast, że na wniosek ubezpieczonego podstawę wymiaru emerytury lub renty może stanowić ustalona w sposób określony w ust. 4 i 5 przeciętna podstawa wymiaru składki na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenie emerytalne i rentowe w okresie 20 lat kalendarzowych przypadających przed rokiem zgłoszenia wniosku wybranych z całego okresu podlegania ubezpieczeniu.

Z art. 473 k.p.c., a także z przepisów dotyczących zasad postępowania dowodowego obowiązujących w procesie cywilnym wynika, że sąd ubezpieczeń społecznych dokonujący kontroli decyzji ustalającej wysokość emerytury (kapitału początkowego) może ustalać wysokość wynagrodzenia otrzymywanego przez pracownika w przeszłości w oparciu o wszelkie środki dowodowe. W razie braku dokumentacji płacowej ubezpieczony – w celu wykazania podstawy wymiaru emerytury lub kapitału początkowego może udowodniać wysokość swoich zarobków w oparciu o jakiegokolwiek inne środki dowodowe (np. zeznania świadków, opinie biegłych, dokumentację osobową). Ważne jest jedynie to, czy przedłożone sądowi dowody okażą się obiektywne i przekonujące.

W trakcie postępowania sporne było, w jakiej wysokości wynagrodzenie stanowiące postawę wymiaru składki osiągnęła odwołująca w okresie od 17.04.1978r. do 31.12.1979 r. Za ten okres I. S. nie przedstawiła zaświadczenia o zatrudnieniu i wynagrodzeniu.

Z pozyskanych przez Sąd Okręgowy ze (...) Sp. z o.o. w K. akt osobowych odwołującej zatrudnionej w B. Spółdzielni (...) wynika, że od 17.04.1978 r. otrzymywała ona wynagrodzenie zasadnicze według stawki godzinowej – 10 zł i premię regulaminową, od 17.07.1978 – 13 zł i premię regulaminową, od 1.11.1979 r. – 14,50 zł za godzinę i premię regulaminową.

Dysponując powyższymi dowodami, Sąd I instancji słusznie dopuścił dowód z opinii biegłego z zakresu księgowości celem ustalenia wartości kapitału początkowego według stawki godzinowej wynikających z angaży. Biegły wyliczył wynagrodzenie wnioskodawczyni opierając się na wskazanych danych przyjmując normatywny czas pracy, tj. 46 godzin tygodniowo (200 godzin miesięcznie). Z jego ustaleń wynika, że wynagrodzenie I. S. za 1978 r. wynosiło 20.300 zł, zaś za 1979 r. – 35.000 zł, zaś wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za 1978 r. – 46,16%, a za 1979 r. – 54,75%. Biegły ustalił również wynagrodzenie odwołującej za lata 1980-1998 na podstawie zaświadczeń o zatrudnieniu i wynagrodzeniu i według jego wyliczeń najwyższy wskaźnik podstawy wymiaru kapitału początkowego wynosi 79,96%. Podstawę jego wyliczenia są zarobki odwołującej uzyskiwane w kolejnych 10 latach, poczynając od 1981 r. do 1990 r.

Słusznie Sąd Okręgowy uznał opinię biegłego księgowego za wiarygodny dowód w sprawie. Wbrew żądaniu odwołującej nie ma możliwości uwzględnienia do wynagrodzenia I. S. innych składników płacy takich jak premia, wynagrodzenie za pracę w nocy i dni wolne, godziny nadliczbowe, dodatek za pracę w warunkach szkodliwych.

Za podstawę wymiaru emerytury przyjmuje się kwotę udowodnioną przez ubezpieczonego, która nie zawsze odpowiada wysokości faktycznie uzyskiwanego wynagrodzenia. W sytuacji, gdy co do niektórych składników wynagrodzenia nie zostały przedstawione wystarczające dowody, oznacza to konieczność uwzględnienia tylko takich składników, których wysokość została wykazana. Nie ma możliwości szacunkowego hipotetycznego określenia wysokości wynagrodzenia. Celem postępowania dowodowego, gdzie ciężar dowodu obciąża ubezpieczonego, jest wykazanie rzeczywistej wysokości wynagrodzenia za pracę w spornym okresie. Odwołująca nie wykazała, by w latach 1978-1979 otrzymywała dodatki za pracę w konkretnych kwotach. Wprawdzie z angaży dotyczących I. S. wynika, że przysługiwała jej premia regulaminowa, jednakże z przedstawionych przez odwołującą dowodów nie da się ustalić wysokości tego składnika płacy. Wnioskodawczyni przedstawiła świadectwo pracy z 28.02.1994 r. (k. 59 akt), z którego wynika, że otrzymywała dodatek w formie tzw. „śniadaniówek” w kwocie 140.000 zł miesięcznie brutto. Na podstawie tego dokumentu można co najwyżej przyjąć, że dodatek ten odwołująca otrzymała w ostatnim miesiącu zatrudnienia,

tj. w lutym 1994 r. Doliczenie kwoty 140.000 do wynagrodzenia za 1994 r. spowoduje, że wskaźnik wysokości podstawy wymiaru za ten rok będzie wynosić $23\ 657\ 500:63\ 936\ 000=0,371=37\%$, i nie będzie miał wpływu na wyliczony najkorzystniejszy wskaźnik wysokości podstawy wymiaru wyliczony z lat 1981-1990.

Mając zatem powyższe rozważania na uwadze należy stwierdzić, że Sąd Okręgowy nie dopuścił się naruszenia prawa procesowego, tj. art. 233 § 1 k.p.c. Stosownie do treści art. 233 § 1 k.p.c. sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Taka ocena dokonywana jest na podstawie przekonania Sądu, jego wiedzy i posiadanego doświadczenia życiowego, a ponadto powinna uwzględniać wymagania prawa procesowego oraz reguły logicznego myślenia. Skuteczne postawienie zarzutu naruszenia przepisu art. 233 § 1 k.p.c. wymaga wykazania, że Sąd uchybił przy ocenie dowodów zasadom logicznego rozumowania lub doświadczenia życiowego. Zdaniem Sądu Apelacyjnego, w rozpoznawanej sprawie Sąd Okręgowy wyjaśnił w toku przeprowadzonego postępowania wszystkie istotne okoliczności mające wpływ na rozstrzygnięcie niniejszej sprawy. Przeprowadził także wystarczające do rozstrzygnięcia sprawy postępowanie dowodowe, które ocenił zgodnie z treścią art. 233 § 1 k.p.c., nie przekraczając granic swobodnej oceny dowodów.

Na uwzględnienie nie zasługuje też zarzut naruszenia art. 286 k.p.c., zgodnie z którym – Sąd może zażądać ustnego wyjaśnienia opinii złożonej na piśmie, może też w razie potrzeby zażądać dodatkowej opinii od tych samych lub innych biegłych. Sąd Okręgowy dopuścił dowód z opinii podstawowej i uzupełniającej biegłego z zakresu księgowości i słusznie uznał, że opinie te są wyczerpujące i opracowane na podstawie całokształtu materiału dowodowego. Zadaniem biegłego nie było bowiem ustalenie poszczególnych składników wynagrodzenia odwołującej w spornym okresie, a wyliczenie wartości kapitału początkowego na podstawie wykazanych przez odwołującą zarobków, tj. stawki godzinowej, wynikającej z angaży (nie zaś najniższego wynagrodzenia).

Sąd Okręgowy trafnie też uznał, iż na podstawie dowodów zaoferowanych przez odwołującą (zeznania świadków, angaże) nie było możliwości ustalenia wysokości innych dodatkowych składników wynagrodzenia, które miałyby wpływ na ustalenie kapitału początkowego o większej wartości.

Wbrew twierdzeniom zawartym w apelacji, Sąd zażądał dokumentacji wnioskodawczyni ze (...) Sp. z o.o. w K. z okresu zatrudnienia w Wojewódzkiej Spółdzielni (...) i uzyskał akta osobowe I. S.. Inną dokumentacją, tj. płacową czy księgową archiwum nie dysponowało. Niezasadny jest również zarzut niezażądania przez sąd z urzędu informacji z Urzędu Skarbowego o dochodach ubezpieczonej w latach 1978-1979. Ustawa o podatku dochodowym od osób fizycznych obowiązuje od 1991 r., wcześniej pracownicy takiego podatku nie odprowadzali.

Mając całokształt okoliczności na uwadze orzeczono jak w pkt I sentencji wyroku na podstawie art. 385 k.p.c.

O kosztach procesu należnych organowi rentowemu od I. S., Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik sporu (art. 98 § 1 i 3 w zw. z art. 99 k.p.c.), zasądzając na rzecz organu rentowego koszty zastępstwa procesowego pełnomocnika w postępowaniu apelacyjnym według stawki określonej w § 9 ust. 2 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (tekst jedn. Dz.U. z 2018 r. poz. 265) – punkt II sentencji wyroku

SSA Marek Szymanowski SSA Bożena Szponar-Jarocka SSA Barbara Orechwa-Zawadzka